

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput I. Tres corruptae moralis exhibentur causae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

TRACTATUS I.

DE
FONTIBUS DOCTRINÆ
MORALIS.

SECTIO I.

DE
FONTIBUS MORALIS CORRUPTÆ.

CAPUT I.

*Tres corruptæ Moralis exhibentur
causæ.*

Primus corruptæ Moralis Christianæ author est mendacii pater, veritatis hostis, hujusce sæculi princeps, diabolus. Quemadmodum ubi primum hominem in innocentiae statu Deus condidit, hanc illi diabolus felicitatem statim invidit, utque hanc illi raperet, suæque miseriæ consortem redderet, illum ad divinum violandum præceptum impulit, ita postquam Spiritus sancti missione Ecclesiam suam Jesus Christus fundaverat, illam evertere, si posset, statim molitus est, quæ a se usurpatum in mundo imperium destruebat. Revelatarum veritatum fidei hoc ædificium nitebatur; has propterea primo labefactare diabolus aggressus est. Apostolorum tempore Simonem Magum, Cerin-
thum,

Tr. I. Sect. I. Cap. I. Corr. Mor. Cause. 7

thum, Ebionemque excitavit, qui Christi negarent Divinitatem; contra quos sanctus Joannes suum scripsit Evangelium. Post hos Valentiniani & Marcionitæ verum Christi corpus, quod e Virgine traxit, destruere conati sunt, ut illi cæleste affingerent. Photiniani & Paulianistæ Christum purum esse hominem docuerunt. Manichæi phantasticum ejus esse corpus putarunt. Ariani consubstantialitatem Patri negabant. Ejus gratiæ vim ac necessitatem evellere satagerunt Pelagiani; Nestoriani ejus unitatem personæ; Eutylichiani naturarum ejus distinctionem; Monothelitæ distinctionem ejusdem voluntatum. Ecclesiæ Hierarchiam, Sacramentorumque ejus numerum ac vim evertere Lutherani tentarunt. Veram Christi in Eucharistia præsentiam negarunt Calvinistæ. Atque hoc pacto veritatum, quas Christus homines docuit, vix una reperiri potest, quam diabolus labefactare non tentarit hæresibus, quas ab hoc mendacii patre edocti plerique hominum in Ecclesiæ agro serere ac spargere studuerunt.

Præter hoc adversus Christum a diabolo excitatum bellum, aliud quoque contra mysticum ejus Corpus, quod est Ecclesia, molitus est. Donatistarum schismate, quo Africa diu vexata est, ejus unitatem scindere studuit; verum ista divisio vix extra provinciæ hujusce fines egressa est. Ecclesiæ Græcæ schisma postea invexit, quod illam adhuc a catholica Ecclesia separat. Illud diabolo erat reliquum, ut Evangelii disciplinam funditus everteret, atque in hunc scopum conatus ejus omnes collimant. Parum

siquidem molestiæ capit, si universis fidei dogmatibus assentiantur Christiani, dummodo quæ fides facienda docet, agere negligent. Si eam morum corruptionem primum docuisset, quæ impune hodie serpit, tunc facile detegi, & ab omnibus refutari potuisset: Jesu Christi Sanguis in fidelium venis, ut ita dicam, adhuc ebulliebat, & severa nimis disciplina vigeat. Hac igitur severitate initio uti voluit, ut homines falleret: Novatianorum hæresim excitavit, qui divinæ justitiæ zelo Dei misericordiam abrogant, dum peccantibus pœnitentiam denegant; Jovinianum deinde protulit, qui tam Deo caræ virginitatis meritum negaret. Recentiores demum invexit hæreticos, qui morum sanctitatem pefsumdarent; simulantes enim Evangelicam libertatem docere, pœnitentiæ opera quæcunque rejiciunt, Christianamque pietatem in sola in Jesum Christum fide collocant. Verum a Conciliis errores isti damnati sunt, eorumque singulos Catholici omnes detestantur. Reliquum proinde nihil ad suam explendam malitiam illi videbatur, quam ut in agro supra electum triticum zizania spargeret; ut in iis scilicet morum doctrinam corrumpere, qui fidei dogmatibus assentiuntur, illorumque opera ad id negotii uteretur, quorum fides minime esset suspecta.

Donec ad Evangelicam disciplinam corrumpendam manifestis hæreticis usus est, haud valde erat laborandum in impiæ doctrinæ auctoribus refutandis. Quilibet, agebat, Ecclesiæ sunt isti hostes, aures hisce non accommodemus. *Inimicus homo hoc fecit.* At ubi domesticos fidei hære-

hæreticis suffecit, Doctoresque veritatis seduxit, ac falso illos lumine, bonaque fefellit intentione, qua se agere putabant, dum mollibus, delicatisque fidelibus Evangelicam legem faciliorem reddere student, majus in Ecclesiam malum diaboli odium haud potuit invehere. Imprudentes siquidem contra votum ægris præbuere venenum; duces in foveam suos præcipitarunt asselas; urbis custodes illam hostibus inscii traderunt.

Christianorum hujusce sæculi corrupti mores Ethicæ corruptæ altera est causa (a). Non ea modo

(a) *Erit enim tempus (inquit Apostolus 2. Timoth. 4.) cum sanam doctrinam non sustinebunt; sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros prurientes auribus; Et a veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur.* In quæ verba P. Mich. Elizalde S. J. celeberr. Theologus ita scribit: *Similes homines libenter audient parvitatem materiæ in re veneræ; complexus, nescio quos, Et oscula, quæ ad delectationes illiciant, licere; occasionem periculossimam his Et illis de causis domi retineri posse. - - - Nam ex una parte peccare, damnarique nollent; ex alia vellent desideria explere sua, pecunias cumulare, non solvere, gaudere, lætari, mundoque frui. Ut itaque ista duo concilient, conscientiamque vel sopiant, vel semisopiant, Et, quantum possunt, se excusent, Et abscondant, magistros quærunt, non qui vera, sed qui a se desiderata doceant. Atque hoc passim experimur: Et si, quod volunt, non respondeamus, alios adeunt, ubi quod volunt, inveniant - - - volunt Magistrorum, si quos invenerant, autoritate se tutos, Et salvos. Atque hoc est, quod modo refellimus, neque magistros ipsos, neque sequentes tutos esse. Part. 1. Lib. 6. q. 6. §. 3.*

modo vivunt fideles innocentia, qua illos & fidei hostes admirari cogebantur; Evangelii rigorem ultra ferre non posse videntur: si veteres Christiani denuo viverent, fratres hos non agnoscerent. Plures atramen pietatis libri nunquam prodire; verum horum pauci Evangelii doctrinam haud solide satis & fideliter fortasse explicant, quin illis humanarum cogitationum fenum, palea, tribulique immisceantur; quæ omnia judicii Dei igne confumentur, ut inquit Apostolus 1. Cor. 2. Neque vero multi admodum numerantur fortasse Concionatores, qui Jesu Christi institutionem satis sint edocti, eamque moribus exprimant, ut Auditoribus suis illam tradant. Sæcularia sua desideria passionesque homines explere volunt, æternaque simul salute potiri cupiunt. Mundum Jesu Christo, quorum æterna erit simulas, conciliare conantur. Libros propterea, Doctoresque se reperire gaudent, qui suas foveant cupiditates, capitique ad dormiendum pulvinaria sternant. Ægros se norunt, sed amariora remedia averfantur, quibus salus paratur. Ajebat sanctus Ambrosius, facilius ætate sua reperiri posse qui acceptam in baptisate innocentiam servarint, quam qui eandem pœnitentia redemerint. Cum Ambrosio sanctus Gregorius Magnus querebatur, velle homines peccati gustare delicias, at pœnitentiæ respuere amaritudinem. Qui illos præcessere, idem sunt questi Patres. Verum ætate illa ita se gerebant ægri, non illos prodebant Medici, neque imprudenti facilitate eorum imbecillitatem, impœnitentiamque fovebant; illorum imo vitia jugiter argue-

arguebant, antiquosque canones sectabantur; & licet veterem Ecclesiæ severitatem, cujus impatientes jam erant homines illius ævi, adamusim non colerent, ab illa tamen turpiter adeo non recedebant.

Corruptionis hujusce illuvies (anni aliquot jam sunt) adeo excrevit, ut illustriorum Regni urbium Parochi, Parisienses, Senonenses, Buiricenses Rotomagenses, Lexovienses, Ebroicenses, Cadurcienses, aliarumque plurium Diœceson supplices libellos suis Episcopis dederint, rogantes ut aliquod tanto malo remedium afferrent. Eminentes aliquot pietate ac doctrina Episcopi Casuistarum damnarunt Apologiam, in qua totum corruptæ Moralis Christianæ venenum erat collectum. Theologica Parisiensis facultas eandem serio more suo damnavit. Hæ autem damnationes quantum habent auctoritatis! Alexander quoque VII. Pontifex illam censuris perculit. Ulterius vero adhuc progressus est: erroneas plures propositiones, e recentiorum aliquot Casuistarum libris excerptas proscripsit. In ipso censuræ exordio verbis vere apostolicis declarat, novas, quæ irrepsere, sententias sanctitatem corrumpere, sanctum Evangelii robur infringere, morumque puritatem in fidelibus labefactare. En ipsa ejusdem verba: *Sanctissimus Dominus audivit, non sine magno animi sui mœrore, complures opiniones Christianæ Disciplinæ relaxativas, & animarum perniciem inferentes, partim antiquatas, partim iterum suscitari, partim noviter prodire, & summam illam luxuriantium ingeniorum licentiam in dies magis crescere,*
per

per quam in rebus ad conscientiam pertinentibus
modus opinandi irrepfit alienus omnino ab evan-
gelica simplicitate, sanctorumque Patrum doctri-
na: quam si pro recta regula fideles in praxi se-
querentur, ingens sequutura esset christiane vitæ
corruptela. Quare ne ullo unquam tempore viam
salutis, quam suprema veritas Deus, cujus verba
in æternum permanent, arctam esse definiuit, in
animarum perniciem dilatari, seu potius perverti
contingeret, idem sanctissimus Dominus noster, ut
oves sibi creditas ab ejusmodi spatiosa, per quam
itur ad perditionem, via pro pastorali sollici-
tudine in rectam semitam evocaret &c. Quicun-
que adversus hosce Auctores scripsere, validius
nihil neque dixerunt, neque dicere potuerunt.
Nihilo tamen minus errorum istorum defensores
valde asperos dicendi modos, errorisque refertos
esse clamarunt, quibus in illos scripsere nonnulli
stylo profecto minus valido. At non eo temeri-
tatis progressos credo, ut Jesu Christi Vicarium
nimii in sua censura rigoris audeant accusare.
Nobis igitur sperandum est, Ecclesiæ Pastoris
vigilantia corruptam Moralem quantocyus elimi-
nandam fore, purioremque antiquam suum ro-
bur recuperaturam. Tridentina Synodus hære-
ticos censuris perculit; attamen nimis multi ad-
huc catholici, imo & Presbyteri reperiuntur,
qui dum se Ecclesiæ Doctores prædicant, sua-
rum legum sanctitatem evertunt, eamque hære-
ticis invisam reddunt. Hi siquidem licet pœni-
tentiae opera abjiciant, minime tamen Dei præ-
cepta respuunt, neque ita illa interpretantur,
aut emolliunt, ut sine peccato violari jam pos-
sint,

sint, & soli peccent idiotæ, qui suas nesciunt intentiones regere; sicuti recentiores quidam Casuistæ efficere conati sunt, ut in hoc deinceps Opere liquido ostendam.

Tertia corruptæ Moralis Christianæ causa est doctrina illa, quam Casuistarum plerique docent, Auctorem nempe unum, alicujus modo sit auctoritatis, neque pravas opiniones docere solitus, atque probabilem aliquam habeat rationem sententiæ suæ tuendæ, probabilem efficere posse opinionem; atque hanc sequi licere contra cæterorum omnium Auctorum sententiam: licitum quoque esse juxta minus probabilem ac minus tutam sententiam agere, probabiliore ac tutiore neglecta in æternæ salutis negotio; teneri denique Confessarium in pœnitentiæ tribunali pœnitentis sui sententiam sequi, propria posthabita sententia, quamvis illam minus certam veramque putet. Hæc si admittantur principia, Evangelica disciplina everritur; sileant oportet Concilia, sancti Patres, probatique Ecclesiæ Doctores: peccator quilibet facile Casuistam reperiet, qui suas excuset actiones. Si concubinariis exempli causa fæminam, quæcum peccat, domo nolit ejicere, Casuistarum aliquot auctoritate nitetur, qui ad id illum non teneri asserunt, quoties bis terve in mense cum illa peccet, aut illam dimittens, in magna victurus esset mœstitia. Usurarius, qui suas statuit sectari usuras, Auctores illos sequetur, qui sophisticis suis distinctionibus omnem ab usura labem remonent. Si excessus isti dissimulari possent, id facerem libenter; verum illos celare profecto non possum,

sum, mihi que serio, ut eos sistam, allaborandum sanctus Cyprianus diserte monet inquit: *Sed dissimulandi nunc locus non est, quando decipitur fraternitas nostra a quibusdam, qui dum sine ratione restituendæ salutis plausibiles esse cupiunt, magis lapsis obsunt.*

CAPUT II.

Ostenditur, Moralem christianam mutabilibus niti Principiis non posse.

Dei Filius est Christianorum Legislator; & ut inquit sanctus Paulus 2. Cor. I. *non est in illo est & non*; videlicet non est mutationi subiectus, neque modo hoc, modo illud asserit. Legum enim mutatio, quæ fit ab hominibus, aut ab ignorantia, aut ab impotentia, aut a pravis eorum affectibus provenit. Cum casus omnes non prævideant, qui possunt illis accidere, quibus lex data est; cum neque vim neque voluntatem legibus obtemperandi subditis dare possint; cum legem condentes avaritia, aliove vitio agiqueant; nullus propterea admirari jure potest, si legem ejusdem conditor interdum mutare debeat, aut si lege sua mala nonnulla invehat, quæ non prævidit, dum alia curat vitare. Humanarum rerum ea est conditio, ut diu admodum in eodem statu nequeant permanere, siquidem mutationi creatura omnis subiecta est. At Jesus Christus hisce omnibus vitiis caret: corda hominum, quibus legem suam tradit, perfecte novit, eorum quippe dominus est, & quo vult, ea vertit; vim illis tribuit ad ea facienda, quæ præcipit;